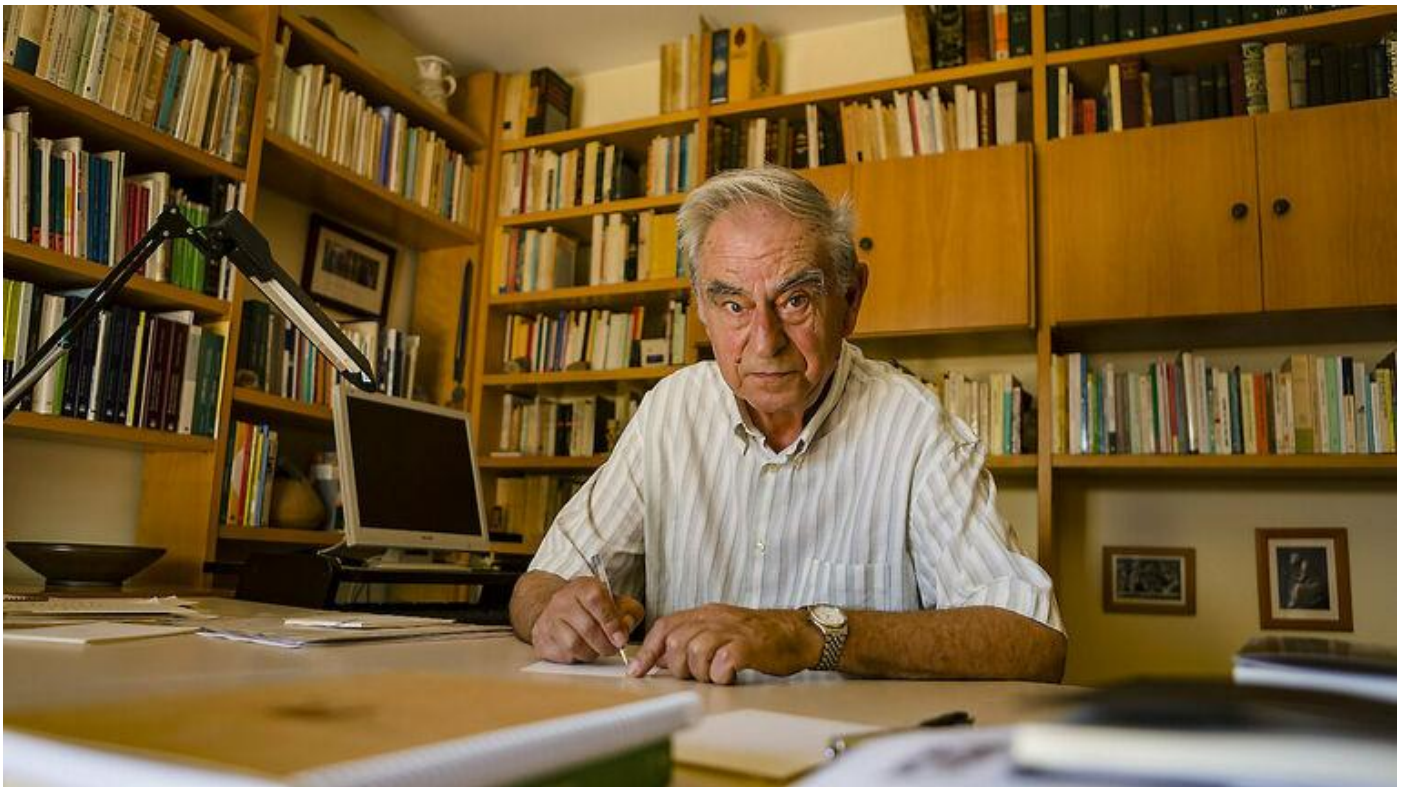

El millor professor del món

La figura de Joan Estruch, a qui no conec personalment, sempre m'ha provocat una barreja d'admiració i tendresa: la que et desperta algú que saps que és savi i intueixes que és bona persona. Les memòries que ara publica, *Crec recordar* (Fragmenta), em confirmen la doble intuïció, alhora que l'enriqueixen amb algunes dimensions desconegudes: la capacitat d'anar a contracorrent d'un home d'ordre, la finesa del seu esperit crític, la ironia i la passió per ensenyar. Quan acabes la lectura, el primer que penses és: com m'hauria agradat seguir un curs seu, devia ser d'aquells professors que et marquen. També a ell l'ha marcat la relació amb els alumnes, fins al punt que la jubilació forçada als 70 anys se li ha fet costa amunt.

La sociologia és una ciència social jove que no té excessiva bona fama. La gent no sap ben bé a què es dediquen, els sociòlegs. Es dediquen a analitzar els comportaments socials. Fill d'una família protestant en la Catalunya nacionalcatòlica del franquisme, Estruch hi va arribar pel seu interès en l'estudi de les religions. Volia entendre la pròpia diferència. Però com diu al llibre, de la mà d'un dels seus referents, Peter Berger, el més sorprenent dels comportaments socials no són les excepcions, sinó la norma (sovint invisible). El més interessant no són els esclats d'ira, sinó les convencions (i les màscares que tots portem) que fan que les coses funcionin.

A part de Berger, altres referents d'Estruch són Jean Remy, Thomas Luckmann i, entre els clàssics, Max Weber i Alfred Schütz. Especialment Weber, de qui va traduir al català l'obra cabdal *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme* (Ed. 62), "la més difícil i enrevessada" de totes les traduccions que ha fet, i n'ha fet moltes. Format com a sociòleg de la religió a Lovaina, i fundador de la Facultat de Sociologia de la UAB, la seva ha estat una trajectòria professional lligada al món universitari -del sistema funcional del qual renega- i una trajectòria vital lligada al fet religiós des de l'ecumenisme, com a protestant que va fer una transició suau cap a un catolicisme obert. Entre les seves recerques hi ha la que va dedicar a l'Opus Dei (mal rebuda per la institució), el *Mapa de les religions de Catalunya* o un estudi sobre els rituals de naixement i mort a Menorca que s'acabaria convertint en una investigació sobre els suïcidis, *Plegar de viure*.

Les memòries estan poblades d'amics interessants, començant pel "senyor Ribera", creador de l'escola Aula. L'havia tingut de professor al Liceu Francès i després, malgrat la diferència d'edat i de caràcter, van fer amistat, fins al punt que Pere Ribera li va arribar a proposar que fos el seu successor a Aula. Li va costar dir que no. Segurament Estruch havia estat un dels millors alumnes de Ribera, igual com Salvador Cardús ho ha estat d'Estruch: també tots dos han construït una sòlida amistat i, en el seu cas, una fructífera relació professional i intel·lectual. Com a sociòlegs, a més d'unes quantes obres conjuntes, comparteixen, entre moltes altres coses, una gran prevenció contra les enquestes d'opinió com a mètode de coneixement.

L'estimació per Menorca, la connexió amb la vida monàstica (Taizé, Poblet, Montserrat, Sant Pere de les Puel·les i tants altres cenobis d'Europa, sobretot femenins) i la família (està casat amb l'alemanya Heide i té dos fills, el Martí i la Mònica, i sis nets) completen l'autoretrat d'un home que, quan al final del llibre el seu fill li pregunta (en una breu entrevista) quin és el secret de ser un bon professor, ell respon amb una idea de la protagonista d'*El festí de Babette*: ets ric en la mesura que dones el millor de tu mateix.